

EGYETÉRTÉS

Csávodszky Lajos tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz főmunkatár.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 51-66.

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. PÁPNÓVELDE-UTCA 8. Telefon száma 55-88.

Kit ér a felelősség?! Azok után, a mik ma a képviselőház nyílt ülésén történtek, bizást feltehetőleg azt a kérdést ország és világ előtt, hogy kit érhet a felelősség azért, ha ebben az országban békeséges nyugalom helyett ádáz harcok kegyetlen zavarai támadnak, s ha ebben az országban a nemzet drága kincsét, alkotmányát gyászos erőszak és törvénysértés mecsarába fojtja a hatalom.

A mai nap eseménye bizonygató, hogy nem a függetlenségi párt csinálta a zavart, nem a függetlenségi párt zárja el a zavaros politikai helyzetből való törvényes kibontakozás útját, hanem báró Bánffy Dezso. A mai napig még remélni lehetett ily kibontakozást. Báró Bánffy Dezsőtől függött. Az összes politikai körök hitték azt, hogy a mai napon döntő fordulat áll be a helyzet javára. Döntő fordulat csakugyan bekövetkezett, de a helyzet kárára. Báró Bánffy Dezso elvágta a kibontakozás útját. Megcsinálta a vihar számára az állapotot. Most már nem lehet békeség!

Lássuk csak a dolgokat! Elég ha rájuk mutatunk. A függetlenségi párt a kormány javaslatával szemben elfoglalta a maga jogos és törvényes álláspontját. Küzdelmet indított ellene, mert az a meggyőződése, hogy ez a javaslat a nemzet kétségtelen törvényes jogának az elszakítására törekszik, s el akarja Őt a nemzetet a gazdasági függetlenségtől, a melyhez az 1867. XII. t.-cz. tartotta fön jogát, s e jog feltétlen érvényesítésének az ideje elérkezett. A kormány javaslatának értelmezése dolgában különféle fölfogások támadtak. A függetlenségi pártnak, mint közjogi ellenzéknek meg volt és meg van a maga külön fölfogása, melyet kifejezésre juttatott határozati javaslataiban és a lefolyt vita során világosan, tisztán határozottan. De az 1867-iki közjogi alapon álló pártok egymás közt se értettek egyet a javaslat legkardinálisabb intézkedéseinek értelmezésében: sőt magában a szabadelvű pártban is egymástól merőben ellentétes fölfogások merültek föl kezdetül fogva.

A 67-es közjogi alapon álló pártok fölfogásában fölmerült ezeket az ellentéteket akarta tisztázni és eloszlatni gróf Apponyi Albert december 17-én tartott emlékeztető nagy beszédében, kifejtve a kormány javaslatára vonatkozó közjogi vélekedéseit és ezek alapján állást foglalt a javaslat mellett. Gróf Apponyi közjogi fejtegetéseinek az volt a magva, hogy Magyarország 1868. január 1-én az önálló vámtérület közjogi jogállapotára lépett, s erről a jogalapról tehet még kísérletet az Ausztriával való gazdasági egység megkötésére. Ha ez május h'nap 1-ig nem sikerül, akkor ettől a pilanattól kezdve az önálló intézkedés csak az önálló vámtérület elvi alapján lesz lehetséges, tudniillik Magyarországon, mint Ausztriának vámpolitikai külön egységének elismerésének és ebből folyó minden jogi konzekvenciáinak törvénybe iktatása és biztosítása alapján. Gróf Apponyi Albert erre az 1867. XII. tczik 68-ik §-ára való hivatkozásban tökéletes értékű és teljes erejű garanciát látott; mert a mint ő kifejtette, az idézett 68-ik §-ban imperatíve benne van a külön vámtérület.

A szabadelvű párt valóságos extázissal fogadta gróf Apponyi beszédét. Ugy tekintette és úgy magyarázta sajtójában mint az 1868. XII. tczik rendelkezéseinek és a kormány javaslat intenciójának hamisítatlanul tökéletes közjogi értelmezését.

Báró Bánffy Dezso december hónap 22-én a képviselőházban tartott beszédében rendjén kijelentette, hogy a maga részéről is gróf Apponyi közjogi fejtegetéseit a magáévá teszi. De ugyane beszéde során később már ugy nyilatkozott, hogy a kormány javaslatát a külön vámtérület álláspontjából indul ugyan ki, de ez az álláspont nem zárja ki az Ausztriával való újabb szövetség létrehozását és nem zárja ki azt, hogy ha nem sikerül, záros határidő után az ország érdekeinek szemmel tartásával intézkedhessünk úgy, hogy szerződéses állapotot teremtsünk, a külön vámtérületet is felülítsa.

A miniszterelnök beszédének abból a passzusából, hogy ő magáévá teszi gróf Apponyi Albert közjogi fejtegetését, úgy a szabadelvű párt, mint a nemzeti párt azt következtette, hogy báró Bánffy Dezso, vagyis a kormány teljesen elfogadja gróf Apponyi álláspontját. És így legalább arra

nézve, hogy május elsejétől fogva, ha eddig az ideig az Ausztriával való megegyezés létre nem jöhet, nem következhetik egyéb, mint az önálló vámtérületre való berendezkedés: a szabadelvű párt és a nemzeti párt is a megállapodást teljesnek és bevezetnek vallották.

A függetlenségi párt kezdetül fogva kéltelkedett báró Bánffy Dezso jóhízenességével. Kéltelkedett egyrészt azért, mert a miniszterelnök beszédének imént idézett passzus egyenesen provokálta a kétkedést és mert a jelenségek hosszu sora vallott arra, hogy a kormány egész törekvése a gazdasági függetlenséghez, vagyis az önálló vámtérülethez való nemzeti jogunk megsemmisítésére irányul.

A függetlenségi párt a legutolsó pillanatra sem zárkózott el attól, hogy a törvényes kibontakozás útjára térhessen. Hitegettek, remítgettek, gyanúsították. A függetlenségi párt azonban nem bízott a hitegetésekben, a remítgetésekben és gyanúsításokban pedig megvetette. Általatt azzal, hogy a kormány is akarja az önálló vámtérületet s ha sora kerül, ezt meg is fogja csinálni. De engedjenek neki időt ahhoz, hogy megtegye az Ausztriával való kiegyezéshez az utolsó kísérletet.

A függetlenségi párt megmaradt elvi álláspontján. Küzdött érte becsülettel az elveket által parancsolt kötelességérzetével; de attól az utolsó pillanattól sem zárkózott el, hogy megmenti az országot az alkotmányértés veszedelmétől, ha a kormánytól világos és teljes értékű garanciát kap arra, hogy legalább 1898. május elsejétől — ha a javaslatban foglalt feltételt megszünti — más irányban, mint az önálló vámtérület felállítására czéljából, önálló rendelkezés nem történhetik. Ez volt a legkevésbé, a mit a függetlenségi párt követelhetett. Hiszen erre az álláspontra helyezkedett gróf Apponyi is; ezt az álláspontot hirdette a kormánypárt is. A függetlenségi párt tehát azt csak teljes joggal követelhet, hogy biztosítsák a nemzet számára legalább azt, a mit a 67-es közjogi alapon álló pártok is hirdettek.

Erre irányult Polónyi Géza tegnapi beszéde. Es ép azért mutatott rá Polónyi Géza arra a nagy különbségre, a mi gróf Apponyi világos fejtegetései és báró Bánffy Dezso környomított okoskodása közt van, hogy alkalmat adjon a látszólagosnak mondott ellentétek kiegyenlítésére és a függetlenségi párt által joggal táplált kétség eloszlatására. E végből intézett egyesek kérdést gróf Apponyi Albrethez.

Es gróf Apponyi Albert erre a felszólításra nyilatkozott. Ismételte, de még érthetőbben, még világosabban minapí fejtegetését. Kijelentette, hogy május 1-én, ha addig az Ausztriával való egység nem sikerül, egyéb, mint az önálló vámtérület felállítására, nem képzelt. Nem az önálló vámtérület is, hanem egyedül csak az önálló vámtérület. Ez világos beszéd volt.

Most még csak az volt hátra, hogy báró Bánffy is nyilatkozzék és elozlassa a homályt. Ha ez megtörténik, az ország megszabadul azoktól a veszedelmektől, mik az alkotmányértésben és az erre következő súlyos zavarokban rejlenek.

Nos, báró Bánffy Dezso nyilatkozott. Tessék megnézni ezt a nyilatkozatot. Olvassa el bárki és aztán mondja meg, hogy hát van-e ebben a nyilatkozatban egyenes, férfias, nyílt őszinteség? Az van-e ebben a nyilatkozatban, a mi a gróf Apponyiéban? Az van-e benne, a mit várt és joggal várhatott az egész nemzet?

Mi ez a nyilatkozat? Kétszínű ravaszkodás, furfangos kerülgetés a kérdésnek, megtagadása a legjogosabb, legigazságosabb, legtörvényesebb követeléseknek. Hát lehet-e jó szándéka, lehet-e becsületes, őszinte törekvése annak, a ki így beszél? Lehet-e bizni ily beszéd után a kormányban? Lehet-e neki fölhatalmazást adni ahhoz, a mi javaslatában van? Hiszen e felhatalmazás megadása egyenesen azt jelentené, hogy a nemzet lemond törvényes jogairól örökre, mert ez a kormány se május elsején, se soha semmiféle időben nem akarja az önálló vámtérületet megalkotni.

Ki állíthatja még ezek után is, hogy a függetlenségi párt gördít akadályokat a kibontakozás útjába? Ki lehet oly vakmerő, hogy a függetlenségi pártot okolja azokért, a mik bekövetkezhetnek? Hiszen a kormány rendszeresen, szándékosan csinálta meg azt a kényszerhelyzetet, melyben a függetlenségi pártnak meg kell maradnia jogos és törvényes küzdelme terén, elvárva onost már a nemzeti pillanatra is, ha benne órást, hazafias kötelességtudás és a hatalmi érdekektől mentes őszinteség, hogy a jogfeladás mérédek lejtőjéről a nemzeti jogokért való főséges küzdelem terére visszalép. Hiszen a kormány szándékosan

élesítette ki újra a helyzetet, szándékosan fokozta maga ellen a bizalmatlanságot. Miért? Nyilván csak azért, hogy ráterhesen az alkotmányértés gyászos útjára, hogy rendeltelt kormányozhasson. Ez kell neki. Erre áhított. Ezért dolgozott. A kormánypárt folyton emlegette a rendeltelt való kormányzás súlyos nemzeti veszedelmét. De egyetlen lépést se tett a végből, hogy ezt a veszedelmet elhárítsa, és mindent megtett a végből, hogy ez a veszedelem bekövetkezzék.

Micsoda jögon várhatja a kormány azt, hogy a közjogi ellenzék higjyen az ő jóhízenességében, mikor még arra nézve se hajlandó a kormány elfogadható garanciákat adni, hogy május elsejétől, ha eddig az ideig az egység Ausztriával létre nem jön, a magyar állam csak a teljes gazdasági függetlenség útján haladhat és feltétlenül megkapja nemzetünk az önálló vámtérületet és a nemzeti bankot? Hiszen nyilvánvaló, hogy ily garanciák megtagadása mögött mi rejlik. Az, hogy a magyar állam számára egyáltalán nem akarják megalkotni a gazdasági függetlenséget.

Es mégis a közjogi ellenzékre tolják a felelősséget azért, hogy a kormány a rendeltelt veszedelmébe viszi a nemzetet. Hát csak hirdessék hazugságaikat. A nemzet közvéleménye nem lehet olyan botor, hogy e hazugságoknak hitelt adjon.

A függetlenségi párt elvállalja a felelősséget azért, a mit tett és tenni fog, az azért, a mit a kormány tett és még tenni fog, a felelősséget isten és emberek előtt csak a kormány érheti. Minden egyéb állítás merő bolondság, vagy a közvélemény elamitására törekvő áhók kétszínűsödés.

Gr. Apponyi Albert és br. Bánffy nyilatkozatai.

A képviselőház tegnapi ülésén Polónyi Géza tudvalegőleg rámutatott arra a mélyreható különbségre, a mi gróf Apponyi december 17-iki közjogi fejtegetései és báró Bánffy Dezso miniszterelnök december 23-iki kijelentései közt van. Nyílt kérdést intézett emellett gróf Apponyihoz, hogy tegyen megváltó nyilatkozatot; hadd tudja a haz legalább azt, mikép érte jövöre az ő álláspontját. Polónyi Géza főképp azt mutatta ki, hogy a május 1-je után bekövetkező önálló rendelkezés természetébe nézve van óriási hézag és mélyreható különbség gróf Apponyi és báró Bánffy Dezso fölfogása közt. Addig, a mig ez a hézag ki nem töltetik és a két fölfogás közt lévő ellentét megmarad, senki sem lehet tisztában a május 1-je után bekövetkező önálló rendelkezés igazi természetéről. Az e kérdésre várt nyilatkozatokhoz kétféleképpen azért tüztek nagy várakozást az összes politikai körök, mert Polónyi tegnap részben attól tette függővé a közjogi ellenzék magartását, kaphat-e garanciát arra, hogy legalább május elseje után, ha Ausztriával az egység addig nem sikerül, föltétlenül az önálló vámtérület érdekében történik az önálló berendezkedés.

A képviselőház mai ülésén gróf Apponyi Albert Polónyi Géza tegnapi felszólítására a következő nyilatkozatot tette:

T. ház! Polónyi Géza tisztelt képviselő ura tegnapi beszédében egy pontra nézve, tudniillik a jelen törvényjavaslat 3-ik paragrafusában foglalt utasításra nézve egyenesen kérdést intézett hozzám, ellentétbe helyezvén azt az értelmezést, mely az én beszédemben foglaltatik, azzal, mely ő szerint a miniszterelnök urnak beszédében foglaltatik. Fejtegetéseimkel azzal a részével foglalkozni, mely a miniszterelnök urra vonatkozik, természetesen nem az én dolgom, arra nézve felvilágosítást adni, nem az én feladatom. Mint-hogy azonban a t. képviselő ur ebből az általa volt ellentétből az én elvtársaim álláspontjának homályosságát is némi következtetést vlt vonhatni, nekem is kötelességem, hogy e tekintetben kifejlett fölfogásait helyreigazítsam.

A jelen törvényjavaslattal harmadik szakasza utasítását tartalmaz a kormány, hogy abban az esetben, ha 1898. év május 1-éig a vámtérület és kereskedelmi szövetségre vonatkozó javaslatokat nem lehetne a két országgyűlés elé terjesztetni, az 1867. XII. t.-cz. 68. szakaszának alapján, illetőleg az ott tartott jogok alapján, más ügyekkel kapcsolatban a vámtérület és kereskedelmi ügyek állandó rendezésére nézve is terjeszsen elő javaslatokat.

Az utasítás, mely a jelen törvényjavaslat 3. szakaszában foglaltatik, tehát két irányban határozza meg a május 1-én túl megeendő előterjesztéseknek tartalmát. Kimondja először, hogy azok állandó jellegűek, tehát nem a mostanihoz hasonló átmeneti és precariis természetűek legyenek és kimondja, a mi ennél is fontosabb, hogy azok az 1867. XII. t.-cz. 68. §-ban fenttartható jogok alapján álljanak. Az 1867. XII. t.-cz. 68. §-a, a mint azt beszédemben bővebben kifejteni szerencsém volt, kizárja azt, hogy az olyan rendezés, mely erre a szakaszra való hivatkozással történik, vámszövetségi alapon állhasson (Helyeslés a szélső baloldalon); mert a sokszor idézett 68. § az 1867. XII. t.-cz.-nek a vámszövetség megkötésére vonatkozó 59-67. §-ával szemben a másik alternatívát fejezi ki (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) és mert e törvény szerint vámszövetség csak az annak 61. §-ában megjelölt módon köthető.

Ebből folyólag, a sokszor idézett törvény 68. §-ának alapján történő rendezés más, mint külön vámtérületi alapon nem képzeltető (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.). nem: esen az alapon „is”, hanem egyedül esen az alapon. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a szélső baloldalon.), a mi ki nem zárja, t. ház (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!), hogy szerződéses megállapodás Ausztriával létre ne jöjjön! (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem is praesjudikál a szerződés tartalmának, sem egyáltalában a következő közgazdasági politikák semmi irányban (Helyeslés a szélső baloldalon.), csak a szövetségi viszonyt zárja ki, tudniillik a két vámpolitikai egységnek elváradását. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Ezt mondtam t. ház, majdnem ugyanezen szavakkal néhány nap előtt emondott beszédemben. Es t. képviselőház, midőn a miniszterelnök részéről azt a nyilatkozatot hallom, hogy ő az én közjogi fejtegetésemet egész kiterjedésükben magáévá teszi és midőn ő ezeknek a fejtegetéseknek mostan rekapitulált igen fontos alkotó részére nézve világos szavakkal kivételt nem tesz: akkor lehetetlen kétejt taplálnom az iránt, hogy ezt a magyarázatot is a miniszterelnök egész terjedelmében magáévá teszi. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon és felkiáltások: Halljuk a kormányt! Nagy zaj. Élnek csenget.)

Mint-hogy e beszéd elhangzása után kormánypárti részről azt hangzottak, hogy gróf Apponyi mai nyilatkozata nem egyezik meg teljesen december 17-iki fejtegetésével, szükségesnek tartjuk, hogy gróf Apponyi december 17-iki beszédének ama passzusait, melyek egyenesen a fentförgő kérdésre vonatkoztak, itt idézzük. Ime ezek ily hangzóak:

„Az 1867. XII. t.-cz. 68. §-ának oly magyarázatai, a melyek, nem gondolom, hogy itt e házban hozhatók fel, hanem egyes publicistikai közleményekben olvashatók voltak, és magánbeszélgetésekben előfordultak, mint hogyha a 68. §-ban az ország örendelkezési jogát annyit jelentene, hogy az ország azt teheti, a mi neki tetszik, tehát esetleg vámszövetséget is köthet, nem tartatik: mert a 68. §-intézkedési egy alternatívát fejeznek ki, tudniillik ellenzékét annak, a mi a korábbi szakaszokban a vámszövetség létrejövételére nézve megmondottak. A 61. §-ban előirt módon létrejöhet a vámszövetség, s ha ez nem jön létre, a 68. §- alapján eltehep az ország önálló intézkedési és rendelkezési joga. Erék a kitételek tehát ebben az összefüggésben nem jelenthetnek más, mint a kettős alternatívának másik oldalát, jelenthetnek tehát akármi, de csak vámszövetség nem. Ezt, mint az alternatíva másik ágát egyenesen kizárják. Ennél kevesebbet ebben a szakaszban találni nem lehet, de emel többet belemagyarázni, ha politikai praesjudikáció nélkül, tisztán közjogi szempontból nézzük a dolgot, szintén nem lehet. Az önálló rendelkezési és intézkedési jog az országunk oly rendelkezése, a mely minden egyéb lehet, csak vámszövetség nem.

Továbbá a kormány javaslatának 3-ik §-ában foglalt s a május 1-ére adott utasításra vonatkozó gróf Apponyi ezeket mondta:

Mint-hogy e nem tudtam arról meggyőződni, hogy ennek a javaslatnak érdemi intézkedései a 68-ik §-nak intézkedéseivel és utasításával ellentétesek, igen természetesen én a 68-ik paragrafusra való hivatkozás erejét nem látom gyengyitettnek és azért a 68-ik paragrafusra való hivatkozás, a kormányának való utasításával ellentétben teljes erővel, a garancia teljes értelmében bir. Magától értődik tisztelt képviselőház, hogy a javaslat, a melyet majdnem az önálló intézkedés alapján a végleges közgazdasági rend tekintetében a kormány tennie kell, nem hasonlíthat ahhoz, mely most a ház asztalán fekszik. (Helyeslés a baloldalon.)

Állandóan nem állhat meg egy oly intézkedés, a mely hivatkoz egy korábbi törvény bizonyos szakaszaira, a mely szakasok szászszent értelmét bizony igen nehéz magának, ennek a mostani intézkedésnek jogi természetébe is összeegyeztetni. De közjogi szempontból az fontos megállapítanunk, hogy az önálló intézkedés akkor is csak az önálló vámtérület elvi alapján lesz lehetséges, tudniillik Magyarországnak ugy, mint Ausztriának vámpolitikai külön egységének elismerésének és ebből folyó minden jogi konzekvenciáinak törvénybe iktatása és biztosítása alapján. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az itt idézettekől látszik, hogy gróf Apponyi decz. 17-én lényegében ugyanazokat mondta, a mit ma mondott, habár mai nyilatkozatában az álláspont világosabban jut kifejezésre.

A képviselőház mai ülésének végén báró Bánffy Dezso miniszterelnök föllélt és a következőket mondta:

T. ház! (Halljuk!) Visontai képviselő ur beszédének végén jónak találta ráterni, gondolom a mult hét szerdáján, talán épen ma egy hete mondtott beszédemnek egy passzusára és daczára annak, hogy másodikk fölszólításomban — gondolom, minden kétséget kizárólag — kimagyaráztam, hogy az első részben foglalt kifejezés elleni kifogás minden jogos alapot nélkülöz, mégis szükségesnek látta annak helyességét vitatni.

T. ház! Megmondtam akkor, hogy az nem a közjogi kérdésekre vonatkozik, mert hiszen mondtam, hogy ezek tekintetében, a közös ügyekre vonatkozólag az 1867. évi XII. t.-cz. egész határozott dispoziciókat tartalmaz. A szabad rendelkezési jog az 1867. XII. t.-cz. értelmében, a meny nyiban Ausztriával vámszövetség létre nem jönne, a gazdasági kérdésekre vonatkozik és jónak látta a képviselő ur az összehúzás, az összehúztartozás kérdésével mint comparativussal foglalkozni.

ben, kellene egy szorosabb állapotot teremteni. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Ha az emondott szavaimat, a melyet talán szépen összeállítottak nem, de elég tiszták, méltóztálnak őszinte szobjektivitással bírálni, ez a comparativus (Nagy zaj szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!) vonatkozik arra a törekvése, a mely törekvés önkénel jelentkezik: hogy a jelenlegi gazdasági állapotot állandósítsuk, e tekintetben összehúzzuk a helyzet jövőre is. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj a szélső baloldalon.) Es, t. ház, a kormány egész akciója abban van, hogy egy jó vámtérület és kereskedelmi szövetséget Ausztriával létrehozson, nem egy újabb, még szorosabb viszonyt teremessen meg, hanem a jelenlegi állapotoknak megfelelő kedvezően biztosítson újabb időre. Ezen tárgyalás alatti törvényjavaslattal pediglen akarja lehetővé tenni azt, hogy idő adassék ezen szövetségnek ezen létrehozására. (Helyeslés jobbfelől. Morgás és zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!) Kár volt Visontai képviselő urnak ezen kérdést, a mely én szerintem minden körülmények közt tisztázva van, felvetni; annyival inkább kár volt, mert hiszen eléspélt dolog, hanem hát persze repetitia valebunt, hát el akarta mondani még egyszer azt és el is olvasni, a mit gondolom, már tegnapelőt hallottam Tóth János képviselő urtól, a ki épen ugy emondta és gondolom épen ugy el is cizálta ezt. Azt gondolom, t. ház, hogy ha jogosult volt is, legalább is felesleges lehetett. (Tetszés jobbfelől.)

Már most, t. ház, a mint már a mult ülésben emondottam (Nagy zaj a szélső baloldalon. Élnek csenget. Halljuk! Halljuk!), a tegnapi nap folyamán nem voltam itt a házbán, sőt a mai ülés folyamán is nem lehettem itt a teremben. Ezért t. ház, ez alkalommal sem vagyok abban a helyzetben, hogy úgy, a hogy Polónyi képviselő ur nagyon ridegen felelőljön, nyilatkozzam azokra, a mik e házbán részben tegnap, részben ma elhangzóak. (Élénk morgás és zaj a szélső baloldalon. Élénk felkiáltások jobbfelől: Halljuk! Halljuk! Élnek csenget.) De én nem vonom kétségbe, hogy különösen Apponyi Albert gróf képviselő ur ma sem mondhatott egyebet, mint mondtott akkor, midőn én beszédre nyilatkoztam. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Azt gondolom, t. ház, hogy a képviselő urnak az álláspontja ma sem lehet más, mint volt akkor, mikor én nyilatkoztam és miután, t. ház, én azon alkalommal szólván, emondottam, hogy Apponyi Albert gróf képviselő ur közjogi fejtegetését magáévá teszem, és minden kétséget kizárólag áll az, hogy ha ő újat nem mondhatott és kétségtelemlen mondtott (Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.); én jogosítva vagyok magam is akkori álláspontomat fenntartani, a mely álláspontot, t. ház, én nem akkor képviseltem először, mikor itt e házbán nyilatkoztam, de képviseltem már azelőtt is, midőn a szabadelvű párt tanácskozásán a kérdésben szóltam. Csak egy kis részét leszek bátor felolvasni, különben nem gyorsiori jegyzetk alapján van összeállítva. (Halljuk! Halljuk! Olvassa.): „A külön berendezkedés, meg ha feltétlenül előnyös volna is, az idő rövidsége miatt nem lévén lehetséges, kötelessége volt a kormányának a viszonsóság mellett a letező állapot fenntartását hozni javaslatba, annak kimondásával, hogy törekedjék a kormány a vámszövetséget létrehozni; de a mennyiben május 1-ig nem lehetne ez iránt előterjesztést, az önálló berendezkedés czéljából tegyen javaslatot.”

Hát, t. ház, ezt mondtam, ezt tartom fenn ma is. Nem látom szükségét, t. ház, ennek újabb fejtegetésére. A képviselő urak egyes pártárvnyalatai találhatják ezt jónak, így vagy úgy magyarázhatják: de azt nem követelhetik tőlem, hogy a képviselő urak esetleges félremagyarázásait is tegyem magáévá. Teszem mindazt, a mi a kormány kötelessége, teszem mindazt, a mi az 1867. XII. t.-cz. intézkedéseinek megfelel, mely kétségtelemlen biztosítja az országunk örendelkezési jogát; teszem ugy, a mint azt az ország érdekében nézve jónak tartom. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

Elmondtam, t. ház, hogy törekvésünk az, hogy hogy a vámszövetséget létrehozunk május elsejéig. Elmondtam azt is, hogy ha nem sikerül létrehozni, létrehozunk a külön vámtérületet is (Élénk helyeslés jobbfelől.); mindenesetre ugy, a hogy az ország érdekei kívánják; ugy, a hogy azt a gazdasági viszonyok nekünk tanácsolni, parancsolni fogják. (Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

Mindzekénel fogva ne méltóztassék az én nyilatkozatom háta mögé bujni, mint a hogy azt Polónyi képviselő ur a zárt ülésben jelezni akarta. A kormány meg a maga útján, ragaszkodik a maga programjához, eljár, ugy, a mint az 1867. XII. t.-cz. intézkedései ezen törvényjavaslattalban kifejezést nyertek. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a szélső baloldalon.)

A képviselőházból.

Csunya, sötét időben, esikorgó hidegben siettek ma reggel a képviselők a nagyon is érdekesnek ígérkedő, nevezetes ülésre. Benne a képviselőházban olyan sötét volt, hogy a tegnapi estől estülre berendezett villamos világítást igénybe kellett venni. A sötét teremben fel is gyújtottak a villamos lámpákat, csak hogy azok ugyan vajmi kevés világosságot terjesztettek, némelyik ki se gyuladt, csak az ülés vége felé.

Sötét a helyzet. — jegyezte meg valamelyik tréfás kedvű honatya, a mikor a villamvilágítás daczára is felhomályban levő terembe lépett.

A piros bársonyszékkel az ülés elején üresek voltak. Az egy Erdély Sándor útt ott, a többi miniszter bent tanácskozott a miniszteri szobában s a hangulat már az ülés legelején izgatott volt.

A napirendhez ma Kubik Béla szolt először. Ha valaki, ugy Kubik megérdemli, hogy mindenki meghallgassa, mert ő is meghallgat mindenkit. Kubik ugyanis pártját riktja abban, hogy az ülést elejétől végeig mindig bent van a teremben, ott ül a helyén s meghallgat minden szónokot. Eddig még ritkán beszélt, de egyike a pártja legtemperamentusabb tagjainak s ügyesebb közbeszólójának.

Kubik Béla ma röviden beszélt, de beszéde határozott hangjával, a kérdésnek helyes felfogásával s kellemes előadási modorával meglette a hatását.

Marjay Péter került a sor Kubik Béla után. De a mikor Marjay felemelkedett, felemelkedett gróf Apponyi Albert is, a kinek a mai felszólalása elé érhető kiváncsisággal nézett az egész ház.

Apponyi ugyanis Polónyi tegnapi kérdésére akart válaszolni.

Igy Marjajnak már nagyobb izgatottsággal kellett megküzdenie beszédeiben, a mi lehetőleg sikerült is neki.

Apponyi Albert emelkedett most fel, hogy Polónynak tegnapi direkt felhívására válaszoljon az ő és Bánffy felfogása közt állítólag fennforgó alternatívát illetőleg. Apponyi rövid nyilatkozat alakjában jelentette ki, hogy majus 1-én tul, ha addig kigyezés nem jön létre, esküsz a külön vámtételekre, tehát szót.

Ezt Apponyi határozatlan, nyíltan, minden fenntartás nélkül jelentette ki.

Helyes! — kiáltott közbe, talán egészen egyszerre Jasth Gyula és Polónyi s velük az egész bal- és szélső baloldal.

Halljuk Bánffyt! — kiált most Rákocsi, Kubik, Medvessy. — Halljuk! Halljuk!

Nyilatkozzék a miniszterelnök! Hol van a miniszterelnök? Tessék rögtön nyilatkozni! — hallgatott minden ajakról a szélabalon.

Visontai Somát Szilágyi Dezső elnök a jegyzővel szólította fel.

Ekkor Polónyi Géza emelkedett fel s szavai értelmezése reven szolt. Polónyi kijelentette, hogy teljesen oszja Apponyi kijelentését s várja e világosság perczekben Bánffynak sáfárságát.

Polónyi szavai elhangzottával az elnök ismét csak Visontait szólította fel. A miniszterelnök nem volt benn a teremben.

Halljuk Bánffyt! — hangzott fel újra és újra az egész haloldal.

Nincs a teremben — kiáltották jobbról. — Jöjjenek fel! Kérünk addig öt percz szünetet! Függesztesk le az ülést! Mindjárt tisztázva lesz a helyzet! — ilyen és ezekhez hasonló felkiáltások voltak hallhatók.

A hangulat rendkívül izgatott volt már, a mikor Szilágyinak sikerült egy pillanatra helyreállítani a rendet s ekkor Visontai Soma csakugyan megkezdte a beszédét, a melynek előadása közben — bármily érdekesen beszél is — erősen küzdenie kellett azzal az izgalommal, a mely erőt vett az egész házon. Azt mindenki tudta, hogy Bánffy megjött Bécsből s a miniszterek már az ülés megnyitása előtt tanácskozást tartottak. Most ismét valamennyi miniszter összegyűlt a miniszteri szobában s az ülésen Josipovich horvát miniszter képviselte most a kormányt.

A folyosón leirhatatlan mozgalmak volt az élet s voltak a tanácskozások nagyban.

Bent a teremben Horánszky Nándor egész tanácskozást tartott kormánypárti képviselőkkel, majd pedig lehozatták a gyorsiródból Apponyi mai beszédét, a melyet a közben bejött három miniszterrel s több kormánypárti korifeussal együtt olvasott el újra Falk Miksa.

A pártok vezető férfiai ezalatt folyton ki-s-bejártak, tanácskoztak.

Visontai Soma ezzel a hangulattal is sikeresen megküzdött és végre is leköttöte beszéde részére a figyelmet, melyet meg is érdemelt, mert beszédeben sok érdekes és megdöbbentő adat és bizonyíték volt.

Visontai beszéde alatt Polónyi Géza ívet körözött a függetlenségi képviselők közt s ezen az ívet zárt ülést kérték. Polónyi az ívet mindjárt át is adta Szilágyinak azzal a kijelentéssel, hogy a zárt ülést nyomban a Visontai beszéde után kéri megnyitni.

A folyosó most ismét megtelt minden zugában s akkora izgatottság volt észlelhető, mint még talán soha.

Előbb hirt jött, hogy Bánffy Dezső a zárt ülésben ki fogja jelenteni, hogy Apponynak mai kijelentésével is egyetért, de csakhamar kiadta Tiszák azt a jelszót, hogy nem szabad meglőtni a kezinket semmilyen irányban, nem szabad köztöve ígéretet tenni az önálló vámtételekre sem.

Az izgatottság folyton nőtt és nőtt.

Neha kijött Bánffy a miniszteri szobából, egy-két bizalmasával pár perczig beszélgetett, aztután valamelyiket bevitte magával a szobába s ott tárgyalt tovább.

De az ülésutamban egy perczre sem tette be a lábát.

A kormánypárti képviselők közt perczről-perczre nagyobb lett az izgatottság.

Mit fog csinálni Bánffy? — ezt találgatták mindannyian.

Jasth Gyula is ott járt-kelt a folyosón, megállt egyik-másik csoportnál s meglelte a megjegyzéseit.

Lám, ilyen szemfényvesztést úznek az országgal — jegyezte meg Jasth Gyula az egyik csoportnál.

Hentaller Lajosnak meg éppen viharos jelenetei voltak a folyosón, mert ő ugyancsak nem valogatta a szavakat, a melyekkel elítelte a szabadelvű pártot az esetre, ha Bánffy nem jelenti ki, hogy egyetért Apponyival s a párt mégis támogatni fogja.

A kormánypárti képviselők közül Kubinyi Géza nyíltan kijelentette a folyosón, hogy mindentben helyes az Apponyi kijelentését s más álláspontot nem is lehet képzni. A nemzet akaratja is valami, nemesek a koronák. A kormánynak és pártjának hozza kell járulnia az Apponyi felajánlásához. Kubinyi ilyenlen fejtegetéseit igen sokan hallgatták, de meghallotta Pulszky Ágost is s rögtön kapaenlálni kezdte Kubinyit.

Utóbb gróf Tisza István akarta sarokba szorítani Kubinyi Gézával a közös hadseregnek s közös diplomaciának híve, kell hogy híve legyen a közös vámtételnek is.

Szerződésre lépelnék az abszolút Ausztriával is, de szövetségre csak az alkotmányossal, — felelte Kubinyi, a ki állítólag meg azt is kijelentette, hogyha Bánffy nem járul hozzá az Apponyi álláspontjához, ő nem szavazza meg a törvényjavaslatot. Erre aztán maga Tisza Kálmán is beleszólt a diskurzióba.

Mig az ellenzék férfiak Kossuth Ferenex s Jasth Gyula csoportosulva tárgyalták a helyzetet, addig a miniszterelnök szintén tanácskozott Horánszky Nándorral, Gajdóri Ödönnel, Pulszky Ágosttal, Hegedűs Sándorral.

Bent a teremben ezalatt Visontai Soma mondta a beszédét, mely közben egyeztetéssel bejárt a képviselőházba.

Bánffy a terembe és sietett a piros bársonyszéké felé. Láttára rögtön kiáltott a vihar.

Hoch! Hoch! Mit hozott Bécsből? Eleget bujkált már, most beszéljen! Hoch! — hangzott fel minden ajakról a szélabalon, míg a jobboldalon Tiszáké éljenek kezdtek.

Visontainak pár perczig várnia kellett, míg a zaj elállt, aztután folytatta beszédét. Utóbb Visontai kíváncságra az elnök öt percz szünetet adott.

Szünet alatt folytatódtak az előbbi jelenetek a folyosón.

Visontai a szünet után gyorsan befejezte a beszédét s még el sem hangzott az utolsó szava, a mikor Bánffy már felemelkedett és beszélni akart.

De közbe esengtetett az elnök s kijelentette, hogy miután tizenkét képviselő zárt ülést kór, azt a házszabályok értelmében el kell rendelnie s ezen el is rendeli.

Bánffy észrevehető bosszúsággal ült le, aztután a teremközé költöztették az összes karzatokat s megkezdődött a zárt ülés.

A zárt ülésen Polónyi Géza felszólította a miniszterelnököt nyílt állásfoglalásra, őszinte kijelentésre s még által a helyzet tisztázására. Tegye meg ezt a zárt ülésben.

Bánffy erre azzal válaszol, hogy a kormány akkor nyilatkozhatik, a mikor akár és törvényen alapuló nyilatkozatait megteheti nyílt ülésben is.

Erre elhatározták, hogy zárt ülésre nincs szükség s az ülés ismét nyílt üléssé alakult át.

A közönség nyílt bevonult a karzatokra s az elnök megnyitotta újból a már ismét nyílt ülést.

Altalanos izgatottság és a legnagyobbbírműv érdeklődés közt emelkedett most, tel Bánffy s mondta el beszédét: hogy ő nem volt benn, a mikor ma Apponyi beszélt, hát erről nem is nyilatkozhatik, de azt már egyszer kijelentette, hogy Apponyi minapi beszédeinek közjogi részével egyetért s azt hiszi, Apponyi ma sem mondhatott mást, mint a minap.

Harag és mosoly egyszerre üt ki az arcokra a szélabalon ennek az érdeki kijelentésnek a hallatára.

Bánffy pedig folytatta beszédét. „finoman” disztingult a törvény közjogi és közgazdasági részéről s a gazdasági részt illetőleg ő — Bánffy — azt tartja, hogy majus esőjén, ha nem lesz kiegyezés, létrehozunk esetleg a kereskedelmi szerződést s esetleg a külön vámtételeket is, a hogy az ország érdekei kívánják.

A kormánypart egy csoportja nagyban igyekezett a beszéd alatt a hangulatot eszmélni. Tisza István itt-ott maga adta meg a jelt a tapsra, eljénzésre, a mely azonban egyszer sem tudott igazán lelkesedni. A nemzet part, elén Apponyival és Horánszkyval, némán hallgatta a dicős szövegesezt. A szélső balon természetesen nagy volt a felháborodás.

Ilyen esuf játékok még nem üttek parlamentet! Botrány! Tehát úgy allunk? S még tölünk várnak kiméletet? Ezért bujkált mostang? — kiáltottak a szélabalon a harag és megbotránközés ószinte hangján.

Polónyi Géza szólaít még fel s hamarasan tudatára adta Bánffynak, hogy mit mondott ma Apponyi s direkt kérdést intézett hozzá: teljelen erre....

De Bánffy nem felelt.

Ezek után Szilágyi Dezső elnök, a legnagyobb izgatottságok közben, bekezeslette az ülést.

A képviselők csak lassankint s nagyobb csoportokban távoztak a házból s arról a nevezetes ülésről, melynek legalább meg van az a haszna, hogy mindenki tisztán láthatja, milyen játékok üznek nálunk országgal, parlamenttel.

Az ülésről szolo reszletes tudósítást lapunk mellékletben közöljék.

A helyzet.

A mai nevezetes ülés után mi sem jellemzőbb a helyzetre, mint az, hogy Bánffy rögtön minisztertanácsot hícall össze ma délutánra, este pedig az összes politikai pártkörök helyiségei teljesen megteltek s a mai ülésen történeteket mindenütt tüzetesen megbeszéltek.

A helyzet az, hogy Bánffy mai beszéde után a függetlenségi párt természetesen teljes erejével folytatja a küzdelmet, a nemzeti párt pedig tovább támogatja ezután is Bánffyt.

Ma már bizonyosnak tekintik a rendelet kidadását, de azt hiszik, hogy a rendelet nem jelenik meg újlesztendőre, hanem csak azután pár nappal.

A nemzeti pártban.

Bánffy miniszterelnöknek ma a parlamentben tett nyilatkozatára vonatkozólag a nemzeti párt köréből, illetékes helyről, a következőkről értesülünk:

A nemzeti pártban általában az a felfogás uralkodik, hogy Bánffy miniszterelnök, habár táktikai szempontból hibásan jart is el, s nyilatkozata taktikailag nem állott a helyzet magaslátán, a mi ha megtörténik, a függetlenségi párt valószínűleg nem folytatja tovább a harcot, mind a mellett közjogi felfogások tekintetében olyan, mely gróf Apponyi Albert fejtegetésén szemben nem tüntet fel differenciát. Eppen azért, mivel nincs közjogi differencia a miniszterelnök és Apponyi felfogása között, a nemzeti párt nem fog reszt venni a függetlenségi és 48-as párt által esetleg újabb megindítandó harcban, hanem megmarad eddigi álláspontján.

A szabadelvű pártkörben.

A szabadelvű pártkörben — a melynek tagjai ma este csaknem teljes számban jelen voltak — természetesen valamelyes gondatlanul fogadták a nemzeti pártnak ma esti állásfoglalásáról a Lloyd-ülsőtérbe is hamar megjött hírt. A nagy csoportban tanácskozók képviselők siettek egymásnak tudatolni ezt a hírt, a melynek a révén magában a szabadelvű pártkörben is hamarosan elterjedt az a nézet, hogy Apponyit emez újabb nagy szolgálatból bátran következtetni arra, hogy a kormány és a nemzeti párt vezetői közli har harározott megalapodások vannak nemesek a törvényjavaslatairra. A klubban nyíltan beszéltek ma este Apponyi közeli miniszterszerepléséről.

Nagy volt a pártban a kiváncsiság a mai minisztertanács iránt, de a miniszterek közül egyetlen korm. tag sem jött el a klubba.

Szilágyi Dezső hazelnök ma este szintén távol maradt a klubból.

Megjelentek azonban Tiszák s eljött Kubinyi Géza is a barátságos, kényesítően egyeztető és igen könnyen sarokba szorítottak s természetesen Kubinyi Géza is megzavazva majd a törvényjavaslattal, annak dacára, hogy ma a nyílt ülésen elejzett Apponynak s a folyosón is erősen vele a mellet. De hát megértett az Kubinyi Gézával a helységnek magyarosításáról szolo törvényjavaslattal tárgyalásánál is, hogy a szászok beszédebe folyton helytelenül szolt közbe, feltűnően elejzett a hazafias hangú szónokknak s aztán az ellenzék zajos derültsége közben hamarosan megelégedkezett elejzesseiről s szavazott, mint a pártosokat a kormányval, a mikor pedig több kormánypart is az ellenzékkel szavazott.

A természetesen figyelemmel s kellemes összelátott pártban a Pol. Ért. közlése szerint, a Bánffy miniszterelnök személye iránti bizalom megingott, de még nem tekinthető.

Egyetért az a hír is, hogy a kormány a rendelet elkerülését az esetleges utcai tüntetésekkel szemben a rendőri intézkedésekkel már fogantossította, hogy ez által minden zavargásnak elejét vegye.

Beszétek arról a jelenetről is, a mely a mai ülés alkalmával a zárt ülés előtt történt. Élénken vitázták, hogy a miniszterelnök epp a zárt ülésnek elejét vendög, akár nyilatkozni a zárt ülés előtt. Minthogy azonban Szilágyi elnök a házszabályokra való hivatkozással az ülést bekezeslette és a zárt üléshez szükséges intézkedéseket elrendelte, a tervezett nyilatkozat a miniszterelnök részéről csak a zárt ülésben történetetelt meg. Ez a miniszterelnököt igen kellemetlenül érintette, mert az efféle zárt ülés alkalmas, szerinte, az úgymának növelésére és fölértékeltetésre alkalmas. A párttagok közül többen mégis nyíltan kijelentették, hogy Szilágyi helyesen jart el s ez ellen mitsem lehet tenni. O csupán a házszabályok szerint jart el és ez elő nem tehetőtt ki, a miniszterelnök szándékolt nyilatkozatáról pedig nem is lehetett tudomásra.

Tény, szóval az, hogy vannak a szabadelvű pártban, a kik már kifejezést is adnak annak, hogy tarthák van a partalton, igazságos elnök s felelők, hogy számtalan esetben micsoda viharoktól mentette meg őket Szilágyi tapintata és felületlen tekintélye.

A függetlenségi pártban.

A függetlenségi és 48-as párt muzeum-körüli helyiségeiben ma este teljes számban jelentek meg a párttagok s Kossuth Ferenex elnöklete alatt értekezletet tartottak. Az értekezlet a leg-kevesebb volt a hangulattal s az értekezlet egyhangul elfogadta a következő határozatot:

„A pártértekezlet a miniszterelnök mai nyilatkozata alkalmából fontolóra vevén a politikai helyzetet, e nyilatkozatban megnyugvásvást nemesek hogy nem tárt, de ellenkételeg arról győződött meg, hogy a kormány az ország törvényeit és alkotmányát minden irányban megsejtörni és káros; emellegva nem talál semmi okot eddigi ellátározását megváltoztatni.”

Nagy lelkesülést kellett a pártban az, hogy a vidékről napról-napra jönnek a függetlenségi pártkörökötől a helyes, bizalmat szavazó nyilatkozatok.

Kossuth Ferenex elnök beterjesztette a hozzá érkezett feliratokat és pedig a szigetvári választókerület feliratát 4000 aláírással, mely bizalmi nyilatkozatot tartalmaz. Nagy Lajos képviselő és a párt magaratára iránt, a tiszaföldvári olvásokör feliratát 500 aláírással, a tenkei olvásokör feliratát 960 aláírással, a softi függetlenségi és 48-as polgári kör feliratát 150 aláírással, a górnósimonyi függetlenségi és 48-as kör, a serkei függetlenségi kör, a szegedi központi társadalmi kör, a nagy-dobozai függetlenségi párt, Győr város független iparosainak, az ócsói függetlenségi kör, az orosházi függetlenségi párt és kör, a kis-újszászai 48-as kör, a szolnoki iparosok, a tasi független polgárok, a jankováczi polgári kör, a tiszaföldvári függetlenségi kör feliratát.

Ezután Justh Gyula bejelenté, hogy a ma függetlenségi és 48-as párt feliratot intézett hozzá, melyben teljes bizalmat fejezi ki a párt akezőjával szemben, egyuttal bejelenti a felirathoz, hogy népszerűtárlatnak, melynek napjait később határozta meg és kéri a pártot, hogy a gyűlésen képviseltesse megukalt. Lakatos Miklós bejelenté, hogy a szini választókerület 24 községe egyenlően feliratot intézett a képviselőházzal, továbbá hogy a görög körlet 6 községe szintén ugyanazt eszekezte az önálló vámtételre vonatkozólag. A feliratokt már be is nyújtotta. Barabás Béla bejelenté, hogy a dobozi iparos-kör lelkes felirataival fejette ki elismerését a pártnak akezőjaitól. Vegül Balog László tudatja a párttal, hogy Fő Nagy Imre és Szalmari Mihály magyszatalont pártelnökök a kerület nevében bizalmi feliratot intéztek hozzája és egyezsersimind a kerület választó polgári elhatározták, hogy az önálló vámtétel érdekében feliratot intéznek a képviselőházzal, mely feliratot már be is adott. Ezzel az értekezlet véget ért.

Találkozó gyűlés a provizórium után.

Az országos tiltakozó gyűlést, melyet vasárnap a szociálisták zavargása miatt e hó 30-iki este 6 óra körül tartottak fel s melyet a függetlenségi és 48-as polgárok köre helyiségekben (Baross-utca 59.) fogtak megtartani, ma delülett jelentettek be Rudny Béla főkapitány, ki is meg ma délután értesítette a bejelentő polgárokat arról, hogy a gyűlés bejelntését tudomásul vette. A gyűlésre 51 város és község függetlenségi polgári jelentették be csatlakozásukat. A gyűlésen tel fogják olvasni ama 135 partertelű nevet is, mely a budapesti szabóipartestület felszólítására az önálló vámtétel mellett már akkor foglalt állást, mikor meg Ausztriában alkotmányos kormányzat. A gyűlésen a függetlenségi képviselők közül Kossuth Ferenex, Polónyi Géza, Justh Gyula, Hollo Lajos és Meszlery Lajos, a polgári részéről dr. Váraday Karoly, dr. Vigh Viktor, Székelyi Nándor és Csontos Imre, az egyetemi ifjúság nevében pedig Rojcsányi Gyula fog szólni. A határozati javaslatot, melyet a vasárnapi gyűlésen készülték előadgatni, megfogják változtatni, a mennyiben a gyűlés rendezői előtt bizonyos, hogy a provizórium január 1-ig már nem emelkedik törvényerőre. A nagygyűlés után a kör összes helyiségeiben diszvasóra lesz, melyen a függetlenségi párti képviselők teljes számban részt vesznek.

Budapest, december 29.

A pártelnökök ujvéja. Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

Az országgyűlési pártok mindegyike üdvözölni fogja saját pártvezetőit új napján. A pártvezetők által adandó választás iránt politikai körökben nagy érdeklődés mutatkozik. Mert a beszédek a helyzetre is ki fognak terjedni. A nemzeti párt részéről Hódosy Imre fogja üdvözölni gróf Apponyi Albertet, Kossuth Ferenexet Meszlery Lajos köztövével és Zikly Nándort, a néppárt vezét a togok budapesti polgári-kör fogja üdvözölni delülett 11 órakor. A párttagok nevében Molnár János prelátos fog beszédet tartani.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése 1897. december 29.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various goods and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing different types of flour and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of oil and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of sugar and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of coffee and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of tea and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of rice and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of beans and their prices.

Table with columns for 'Faj', 'Mennyiség', 'Ár', listing various types of lentils and their prices.

Értékpapírok. III. Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Table listing various types of bonds and their prices, including Magyar Államkassza and others.

Értékpapírok. VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

Table listing shares of various savings banks and their prices.

1897. HAR SZERKESZTŐ BUDAPEST, IV. PÁPNÖVELDE... ELŐFIZETÉSI D... Védjégre postán v. helyben... Egy évre... Egy félévre... Egy hónapra...

Szár... Elyzáró nap... hez! Olyanok, mely... masztóbbat meg só... nemzet. Úgy szoktu... ben is, a közéletbe... napján nyugodtan e... hozzuk mindazt, a... tozatásért ént benn... benyomásra zavarok... ket kellett lelkünk... nek végére, az utó... kérdések, győtrő r... ségek keltek ki az... bele karnaikait a h... meg tisztán a hely... oly hirtelenül belez... magyarzást fonalán... mi történt a legutó... alatt és pedig két... tenne? Miért lett... és a történelmi fel... vannak arra, hogy... nak, de a megzava... nek is szigorúan h... a mi az 6 sorsáma... Oh erről az egyrő... lelésség s vannak... horrozzák.

Igen, az év vég... var, de a számadá... tisztelt parlament... ről, melyen törvén... menyék fonalán rá... kis szünetét tartja... rendes a rendkívü... vénye közepett, m... beülehatn.

A nemzet ám o... azt kérdezi magát... Hisz úgy távozott... a törvényhozió f... parlament ünnepi... hogy bármi törvé... arról a mindenek... ről, mely az év v... ellátást követelt... dolgát azzal a... napján a nemzett... potra kell ebredn... dokkól évből a m... szerre csufaság... alkotmányosságot... nemzet törvényh... mi történelmünk... nek legfeljettebb... helyén látni fogja... nagy államférfiut... emelkedve a pro... legfelsőbb maga... és törvény nélk... ségét."

Előfizetési felhívás "MERCUR" híreles pénzügyi sorsolási szaklap XXVIII. évfolyamára. A "MERCUR" a legnépszerűbb pénzügyi és sorsolási lapja Magyarországnak.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa. Med. univ. Dr. RÉVÉSZ BENŐ BUDAPEST, VIII., Kerpesi-ut 63. sz. I. em.

Csak fiatal embereket érdekeltet tudni az, hogy a párisi Dr. Boiton-féle injekció Oriental

MULATÓ GENTRY EGY KÖTET ELBESZÉLES GOTTIER LAJOS. Ára 1 frt 20 kr.

Elvesztett és meggyengült férfierő, Dr. MÜLLER fotórzorvos-féle injekció és labdacso

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Pápnövelde-utca 8.

Magyar családnál nem szabadna hiányoznia! Emlékmű a nép felszabadulásának 50 éves jubileumára. A MAGYAR NÉP MULTJA ÉS JELENE BENEDEK ELEK. Színes mellékletekkel. Számos képpel. Számos díszes illusztrációval van ellátva!